

CUVÂNT ÎNAINTE

↳ Dificultatea cu care se confruntă cititorul în fața textului cioranian nu este una de ordin intelectual - el pare a fi ușor de citit și relativ ușor de înțeles - ci una de ordin afectiv. De aceea, ideile lui Cioran nu trebuie abordate critic (manipulând termeni ca "sistem", "concept", "universalitate" etc.), ci dintr-un punct de vedere personal, ele putând deveni fie accesibile (dacă se află în concordanță cu ceea ce crede și simte cititorul), fie imposibil de acceptat. Cale de mijloc în receptarea lui Cioran nu poate exista, așa cum extremele sunt și tipurile de a citi o carte: cea pe care o "îvingem", asimilând-o, și cea care ne învinge, asimilându-ne.

* De multe ori, în fața operei lui Cioran bunul simț cartezian devine la fel de inutil ca o exclamație de uimire sau o grimasă de dispreț. Suntem pur și simplu somați să participăm la insomniile unui Sisif conștient atât de inutilitatea, cât și de măreția trudei sale. Pentru a fi capabili de acest efort, în egală măsură extenuant și revigorant, trebuie să ne înarmăm, alături de răbdare (dusă până la stoicism), nerăbdare (finalizată într-o supremă irascibilitate), inteligență (intuitivă, speculativă, însă nu abstractă) sau încăpățănare (expresia extremă a don-quișotismului), cu o solidă cultură. Pentru a ne asuma și noi un exil cioranian ("exil" pentru că cei mai mulți dintre noi preferă un "acasă" lipsit de atmosfera unei apocalipse iminente), suntem deci siliți să parcurgem două etape: itinerariul cultural și înțelegerea (sau acceptarea) unui destin de factură existențialistă.

Cine poate viza apropierea de Cioran? Cei ce suportă chinurile lui Nessus într-o cămașă a deziluziei cotidiene, cei ce au vocația Prometeului lui Shelley fără a pune în faptă nici un gest titanic, cei ce aplică paradoxul lui Zenon distanței rămase de parcurs până la fericire, fie ea și pământeană, cei ce, asemenea căutătorului de adevăr al lui Popper, escaladează culmi ale disperării, fără a epuiza disperarea.

Iată de ce, se cuvine a lansa, cititorului ce va încerca să se familiarizeze cu opera lui Cioran, un avertisment: nu

ne aflăm în fața unui gânditor a cărui ideologie poate fi adoptată fără riscuri. Orice tentativă de construire a unui sistem convențional, care să răspundă și să corespundă nevoii de asimilare a convingerilor sale, are alura unui studiu peratologic¹. Acceptând însă adevărul aforismului lui Nietzsche: "Ceea ce nu mă ucide, mă face mai puternic", vom conchide prin a afirma că, dacă ne-am însuși, așa cum se cuvine, lecția acestui pseudo-filosof, am suporta mai ușor "descompunerea" ființei prin "căderea în timp". Dacă Cioran nu ne ucide, ne face mai puternici.

Prezenta lucrare propune o fugară perspectivă asupra omului Cioran și asupra operei sale. Fără a aborda probleme de mare subtilitate, menținându-se la nivelul de receptare al elevului de liceu, căruia i se adresează cu precădere, cartea oferă totuși imaginea de ansamblu necesară unei viziuni exterioare universului cioranian, ce ni se înfățișează a fi accesibil în totalitatea aspectelor sale celui capabil de o substituie a mecanismelor gândirii proprii cu cele specifice lui Cioran. O perspectivă din interiorul operei ar prelua atributul acesteia: subiectivitatea, angajamentul total, fanatismul. Rămâne la latitudinea cititorului acceptarea sau respingerea punctului de vedere al acestei lucrări (ce se dorește a fi obiectiv) și transformarea lecturii într-o etapă premergătoare altei percepți a "cazului Cioran".

Autoarea

1 peratologia = teoria limitei analizată în raportul ei cu conștiința.

TABLOU CRONOLOGIC

- 1911, 8 aprilie - Se naște la Rășinari Emil, cel de-al doilea fiu al preotului Emilian Cioran și al Elvirei (Comănicu) Cioran.
- 1921 - Emil Cioran va părăsi Rășinari, fiind înscris de către părinți la Liceul "Gheorghe Lazăr" din Sibiu, oraș în care, peste patru ani, se va stabili întreaga familie. Studiile liceale vor marca perioada primelor contacte cu marea literatură și filosofie.
- 1928 - 1932 - Urmează cursurile Facultății de Litere și Filosofie din București și începe colaborarea la o serie de reviste (Gândirea, Azi, Discobolul, Floarea de Foc, România literară, Vremea) în care publică eseuri filosofice. Prin spiritul polemic și erudiție se încadrează în "generația '27" alături de Mircea Eliade, Eugen Ionescu, Mircea Vulcănescu, Petre Țuțea. Printre profesorii apreciați se numără Tudor Vianu, Nae Ionescu.
- 1932 - Își încheie studiile universitare. Teza de licență are ca subiect intuiționismul bergsonian și obține calificativul maxim. În același an se va înscrie la doctorat, sperând să obțină astfel o bursă în Franța sau în Germania.
- 1934 - Apare *Pe culmile disperării*, marcând debutul în volum al tânărului Cioran. Alături de *Mathesis* sau *bucuriile simple* (Constantin Noica) și *Nu* (Eugen Ionescu), primește Premiul Comisiei pentru premiarea scriitorilor tineri nedotați.
- 1933 - 1935 - Ca bursier al Fundației Humboldt, va petrece doi ani la Berlin, ocazie de a aprofunda cunoștințe culturale despre Germania.
- 1936 - Întorcându-se în țară, ocupă, vreme de un an, postul de profesor de filosofie la Liceul "Andrei Șaguna" din Brașov. Publică al doilea volum, *Cartea amăgirilor* (București).
- 1937 - Pleacă la Paris cu o bursă a Institutului Francez din București, care-i va fi prelungită până în 1944.

- Publică *Lacrimi și sfinți* (București).
- 1940 - Apare, la Sibiu, *Amurgul gândurilor*. Începe să scrie, la Paris, *Îndreptar pățimaș*, rămas inedit până în 1991.
- 1947 (?) - După propriile declarații, în acest an va încerca să-l traducă pe Mallarmé în limba română, exercițiu eșuat, care îl determină însă să opteze definitiv pentru limba franceză.
- 1947 (1946) - 1949 * Etapa asimilării limbii franceze literare. După trei variante ale *Tratatului de descompunere*, Cioran va atinge stadiul necesar unei exprimări literare de valoare.
- 1949 - Publică, la prestigioasa editură pariziană Gallimard, *Tratatul de descompunere*, ca urmare a acordării premiului Rivarol. Este singurul premiu acceptat de Cioran (1950). Cartea este primită de critica franceză cu entuziasm, tonul recenziilor fiind laudativ. Este comparat, păstrându-se proporțiile, cu Nietzsche, La Bruyère, Pascal.
- 1952 - Se tipăresc, la aceeași editură, *Sylogismes de l'amertume* (*Silogismele amărăciunii*).
- 1956 - *La tentation d'exister* (*Ispita de a exista*).
- 1960 - *Histoire et utopie* (*Istorie și utopie*).
- 1964 - *La chute dans le temps* (*Căderea în timp*).
- 1969 - *Le mauvais Démiurge* (*Demiurgul cel rău*).
- 1973 - *De l'inconvenient d'être né* (*Despre neajunsul de a te fi născut*).
- 1979 - *Ecartèlement* (*Sfășieri*).
- 1986 - *Exercices d'admiration* (*Exerciții de admirație*).
- 1987 - *Aveux et anathèmes* (*Mărturisiri și anateme*), ultima carte a lui Cioran.
- 1988 - Apar, la editura Cartea Românească, *Eseuri* (*Exerciții de admirație*).
- 1990 - Acceptă să ofere Televiziunii Române un interviu, interlocutorul său fiind Gabriel Liiceanu. Grupate sub titlul *Exerciții de admirație*, înregistrările (o parte realizate la București, în locuința lui Petre Țuțea - la rândul său fiind provocat la o discuție despre Emil Cioran), s-au bucurat de un succes de audiență remarcabil.

Editura Humanitas începe să publice seria lucrărilor

lui Cioran. Ordinea apariției acestora este următoarea: *Pe culmile disperării* (1990), *Schimbarea la față a României* (ediție revăzută, 1990), *Cartea amăgirilor* (1991), *Lacrimi și sfinți* (1991), *Amurgul gândurilor* (1991), *Îndreptar pătimăș* (1991), *Tratat de descompunere* (1992), *Silogismele amărăciunii* (1992), *Ispita de a exista* (1992), *Istorie și utopie* (1992), *Pe culmile disperării* (1993), *Schimbarea la față a României* (1993), *Exerciții de admirație* (1993), *Mărturisiri și anateme* (1994) și *Căderea în timp* (1994). Acestea li se adaugă volumul de interviuri *Convorbiri cu Cioran* (1993). (La aceste ediții vom apela în cartea noastră.)

În același an, editura Echinox din Cluj adună într-un volum, *Revelațiile durerii*, paginile publicate de Cioran în periodicele vremii, înainte de plecarea din țară.

1991 - Îi este dedicat numărul 328-329-330 al revistei *Secolul 20*, în care își manifestă opinii, în legătură cu fenomenul Cioran, mari personalități ale culturii noastre contemporane: Gabriel Liiceanu, Andrei Pleșu, Nicolae Steinhardt, Sorin Vieru, Petre Țuțea etc.

- Număr omagial *Contrapunct* 44/II.

- Au loc două colocvii cu același subiect - Sibiu - 11-12 IV; București-Sinaia - 19-20 X.

1994 - Grav bolnav, este internat într-un spital din Paris. Absența actelor de identitate va îngreuna procedurile de internare.

- Primește, la al IV-lea Salon Național de Carte de la Cluj, premiul "Autorul anului".

"Cât poate să conteze viitorul, această jumătate a timpului, pentru cel împătimit de veșnicie?"